

Sygn. akt: I Ns 44/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2017 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Agnieszka Pręcerek
-----------------	------------------------

Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Mandziak
--------------	---------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 01 lutego 2017 r. w Lidzbarku Warmińskim na rozprawie

sprawy z wniosku H. B. (1)

z udziałem (...) spółki akcyjnej z siedziby w G.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. nie obciążać wnioskodawczyni kosztami postępowania na rzecz uczestnika postępowania;
3. nie obciążać wnioskodawczyni nieuiszczonymi kosztami sądowymi pokrytymi tymczasowo przez Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim.

SSR Agnieszka Pręcerek

Sygn. akt I Ns 44/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni H. B. (1) złożyła wniosek o odpłatne ustanowienie służebności przesyłu obciążające nieruchomości stanowiące jej własność oznaczone numerami: 10/2, 112/44 i 11/16 położone w M., gmina L., na rzecz uczestnika (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą

w G. . Wnioskodawczyni zażądała kwoty 72.000 zł tytułem odpowiedniego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. W uzasadnieniu wskazała, że jest właścicielem opisanych wyżej nieruchomości, na których znajdują się słupy energetyczne oraz posadowione są na niej linie elektroenergetyczne wchodzące w skład przedsiębiorstwa uczestnika. Pismem z dnia 8 października 2012 r. wnioskodawczyni wezwała uczestnika do zawarcia umowy ustanowienia służebności przesyłu w zamian za wynagrodzenie. W odpowiedzi na powyższe pismo uczestnik przedłożył wnioskodawczyni propozycję dotyczącą zawarcia umowy, jednakże wnioskodawczyni nie zgodziła się z tą propozycją (wniosek k. 3-18).

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. wniósł o oddalenie wniosku podnosząc zarzut zasiedzenia. W uzasadnieniu przyznał, że na nieruchomości wnioskodawczyni znajdują się linie energetyczne, jednakże biorąc pod uwagę

rok wybudowania każdej z linii uczestnik- poprzednik prawny Skarbu Państwa- nabył prawo do korzystania z nieruchomości przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu. Tym samym uczestnik podniósł, że żądanie ustanowienia służebności przesyłu jest zbędne.

Z ostrożności procesowej uczestnik podniósł, że żądana kwota wynagrodzenia jest rażąco wygórowana (odpowiedź na wniosek k. 61-64).

Wnioskodawczyni podtrzymała swoje żądanie jednocześnie zaprzeczyła aby doszło do zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu albo służebności przesyłu podnosząc, iż w jej ocenie zasiedzenie służebności przesyłu może nastąpić najwcześniej z dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej kodeks cywilny w dniu 3 sierpnia 2008 r. Z ostrożności podniosła, że zarzut ten jest niezasadny, albowiem uczestnik nie wykazał zaistnienia przesłanek warunkujących nabycie służebności poprzez zasiedzenie, tj. nieprzerwane posiadanie i dobrą wiarę (pismo wnioskodawczyni k. 449-468).

W dalszej części postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskodawczyni H. B. (1) jest właścicielką nieruchomości rolnych położonych w M., gmina L., oznaczonych w ewidencji numerami 10/2, dla której Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), dla których Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...).

Działka numer (...) powstała w wyniku podziału działki (...), która została nabyta przez W. i R. B. od Skarbu Państwa umową

z dnia 6 kwietnia 1977 r. Działka numer (...) powstała w wyniku podziału działki numer (...), która została nabyta przez W. i R. B. od Skarbu Państwa umową z dnia 24 lutego 1984 r. Działka numer (...) powstała w wyniku podziału działki numer (...), która aktem nadania z dnia 7 października 1959 r. stała się własnością J. J.. Następnie na podstawie postanowienia Sądu Powiatowego w L. o stwierdzeniu nabycia spadku po J. J. oraz umowy darowizny z dnia 3 stycznia 1986 r. właścicielem działki została matka wnioskodawczyni R. B..

Przez działkę numer (...) przechodzą następujące linie:

- linia WN 110 kV relacji L. – G., wsparta na słupach kratowych, z których jeden ze słupów znajduje się na działce. Linia ta została oddana do eksploatacji 1988 r.,

- linia SN 15 kV L.- (...) wybudowana w 1972 r.,

- linia n/n 0,4 kV ze stacji M. W., nr L-221 obwód 02, która to linia zasila gospodarstwo rolne wnioskodawczyni H. B. (2), została wybudowana w latach 50-tych.

Na działce (...) znajdują się następujące linie:

- linia SN 15 kV relacji L.- (...), wybudowana w 1955 r.,

- linia SN 15 kV L. – P., wybudowana w 1958 r.,

- linia SN 15 kV relacji L. Obiekt 1 (poczta), została zmodernizowana w 1983 r. poprzez przesunięcie o 15 m,

- linia SN 15 kV relacji (...), wybudowana w 1972 r.,

- linia SN 15 kV (...), wybudowana w roku 1968 r.

Natomiast przez działkę numer (...) przechodzą następujące linie:

- linia SN 15 kV relacji (...) L. – P., wybudowana w 1974 r.,

- linia SN 15 kV relacji L. – J. linia główna, wybudowana w 1974 r. ,

- linia SN 15 kV relacji L. – D., której rok budowy to 1975 r.,

- linia SN 15 kV relacji (...) linia główna, wybudowana w 1975 r., modernizowana w 1980 r., ale bez zmiany przebiegu jej trasy.

W czasie wybudowania urządzeń elektroenergetycznych wchodziły one w skład przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w B.. Było to przedsiębiorstwo wielozakładowe. Jednym z zakładów wchodzących w jego skład był Zakład (...) w O., odpowiadający między innymi za budowę i utrzymanie urządzeń elektroenergetycznych w miejscowości M.. Zakład (...) w

O. w roku 1987 uzyskał pozwolenie między innymi na budowę linii energetycznej L. – G.. Na budowę niniejszej linii Zakład (...) uzyskał zgodę właściciela działki numer (...) (podzielonej następnie na działkę nr (...)).

Na podstawie zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. numer 48/ (...)/89 z dniem 1 stycznia 1989 r. utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w O., które powstało w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Północny O. Energetyczny w B. na bazie zakładu pod nazwą Zakład (...) w O.. Nowoutworzonemu przedsiębiorstwu przydzielono składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstw zgodnie z ustaleniami powołanej do tego komisji. Do zadań przedsiębiorstwa miała należeć między innymi budowa, modernizacja i remonty sieci elektroenergetycznych.

Postanowieniem z dnia 7 lipca 1989 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie dokonał rejestracji Zakładu (...) z siedzibą w O. w rejestrze przedsiębiorstw.

Zarządzeniem numer 203/ (...)/93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. z dniem 12 lipca 1993 r. dokonano podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w O. w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia przedsiębiorstwa do spółki akcyjnej (...) S.A. w W. oraz przekształcenia tego przedsiębiorstwa w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna w O. w O..

Postanowieniem z dnia 31 lipca 1993 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie wpisał Zakład (...) Spółkę Akcyjną w O. do rejestru handlowego.

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2004 r. Sąd Rejonowy w Gdańsku wpisał do rejestru przedsiębiorców połączenie (...) Spółki Akcyjnej w G. i Zakładu (...) Spółki Akcyjnej w O., gdzie E. G. (...) Energetyczna (dalej jako (...) Spółka Akcyjna) była podmiotem przejmującym.

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2005 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie wykreślił Zakład (...) Spółkę Akcyjną w O. z rejestru przedsiębiorców.

Postanowieniem z dnia 3 lipca 2007 r. Sąd Rejonowy Gdańsk Północ w Gdańsku wykreślił dotychczasową firmę (...) Spółki Akcyjnej, a wpisał nową firmę (...) Spółka Akcyjna.

Pismem z dnia 8 października 2012 r. wnioskodawczyni wezwała uczestnika do zawarcia umowy ustanowienia służebności przesyłu w zamian za wynagrodzenie. W odpowiedzi na powyższe pismo uczestnik przedłożył wnioskodawczyni propozycję dotyczącą zawarcia umowy, jednakże wnioskodawczyni nie zgodziła się z przedłożoną propozycją.

Dowód: odpisy z ksiąg wieczystych k. 20-31, wypis z rejestru gruntów k. 32-35; wezwanie do zawarcia umowy k. 36-41; pismo uczestnika k. 42; mapa linii k. 73-77; dokumentacja linii energetycznych k. 78-259, kserokopia Monitora Polski z dnia 30.08.1948 r. k. 260; zarządzenie z 25.11.1958 r. nr 233 k. 261-265, zarządzenie k. 266-272, zarządzenie z dnia 16.01.1989 r. nr 48/ (...)/89 k. 275-277, wniosek k. 278-279, postanowienie k. 280, 281, zarządzenie nr 203/O./93 k. 282-283, postanowienie k. 284-285 i 286-287, odpis z KRS k. 288-303; akta i dokumenty z ksiąg wieczystych k.

314-428 oraz 491-585; opinia biegłego sądowego z zakresu sieci i instalacji elektrycznych R. J. k. 606-613 oraz k. 685 v.-686; paszporty linii energetycznych k. 674-684

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie przedstawionych przez wnioskodawczynię i uczestnika dokumentów, kopii dokumentów złożonych przez uczestnika, a dotyczących przekształceń podmiotowych posiadacza urządzeń elektroenergetycznych, dokumentacji dotyczącej linii energetycznych oraz dokumentów z ksiąg wieczystych.

Sąd dopuścił dowód z przesłuchania wnioskodawczyni, którym dał wiarę jako logicznym i spójnym. Dokonując oceny wiarygodności tychże zeznań Sąd nie znalazł podstaw do tego, aby zakwestionować ich treść, tym bardziej że podawane w nich okoliczności w znacznej części znalazły potwierdzenie w przedstawionej przez stronę dokumentacji.

Ponadto Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego z zakresu sieci i instalacji elektrycznych R. J. . Opinię biegłego Sąd uznał za wiarygodną, gdyż ma one charakter kompletny i została sporządzona w sposób rzetelny. Sporządzona została przez biegłego z listy Prezesa Sądu Okręgowego w Olsztynie, co do którego nie sposób twierdzić, iż zainteresowany był w rozstrzygnięciu na rzecz którejkolwiek ze stron postępowania. W ocenie Sądu opinia ta została sporządzona przez osobę o odpowiednim doświadczeniu oraz niezbędnej wiedzy teoretycznej. Poczynione przez biegłego ustalenia są jasne i w pełni zrozumiałe, a wyciągnięte wnioski i sposób rozumowania logiczne. Zupełnie na marginesie należy wskazać, że wnioskodawczyni złożyła zastrzeżenia co do pisemnej opinii biegłego, a po dopuszczeniu przez Sąd ustnej uzupełniającej opinii biegłego, w której biegły rzeczowo i całościowo odniósł się do wszystkich zgłoszonych zastrzeżeń z powołaniem się na dokumentację tzw. paszporty linii, wnioskodawczyni nie kwestionowała opinii biegłego.

Możliwość ustanowienia służebności przesyłu przewiduje przepis

art. 305¹ k.c., który stanowi, że nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Stosownie zaś do przepisu art. 305² § 2 kc jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

Jak sąd ustalił na nieruchomości wnioskodawczyni znajdują się trwałe urządzenia w postaci linii energetycznych stanowiące składniki przedsiębiorstwa uczestnika służące do przesyłu energii elektrycznej, a zatem istnieją przesłanki do ustanowienia służebności przesyłu.

Jednakże uczestnik postępowania zarzucił, że nabył taką służebność przez zasiedzenie.

Wobec powyższego w pierwszej kolejności należało odnieść się do zgłoszonego przez uczestnika zarzutu, że nabył on prawo do korzystania z nieruchomości wnioskodawczyni w zakresie odpowiadających służebności przesyłu w drodze zasiedzenia.

Instytucja służebności przesyłu została wprowadzona z dniem 3 sierpnia 2008 r. przepisami ustawy z dnia 30 maja 2008 r. (Dz. U z 2008 r. nr 116 poz. 731). Możliwość stwierdzenia przez Sąd nabycia przez zasiedzenie prawa służebności gruntowej, na rzecz przedsiębiorstwa odpowiadającej treścią służebności przesyłu przed wejściem w życie przepisu art. 305¹ – art. 305⁴ k.c.) potwierdza orzecznictwo Sądu Najwyższego. O możliwości takiej stwierdził Sąd Najwyższy m.in. w uchwale z dnia 07.10.2008r. (III CZP 89/08, Biuletyn SN z 2008r., nr 10). Przepis art. 292 k.c. stanowi, że służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia.

Stosownie do art. 292 k.c., służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio. Zawarte w zdaniu drugim art. 292 k.c. odesłanie do przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie obejmuje tylko kwestie nieuregulowane w zdaniu pierwszym tego artykułu i pozwala na stosowanie do zasiedzenia służebności gruntowej przepisów o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie jedynie "odpowiednio". Do zasiedzenia służebności gruntowej nie ma zatem zastosowania wymaganie posiadania samoistnego (art. 172 § 1 w zw. z art. 336 k.c.). Znajdują natomiast odpowiednie zastosowanie przepisy o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące terminów posiadania w zależności od dobrej lub złej wiary posiadacza (art. 172 § 1 i 2 k.c.), biegu zasiedzenia w stosunku do małoletniego (art. 173 k.c.) odpowiedniego stosowania przepisów o biegu przedawnienia roszczeń (art. 175 k.c.) i możliwości doliczenia posiadania poprzednika (art. 176 k.c.) (tak Sąd Najwyższy w uchwale postanowieniu z dnia 11 lutego 2010 r. w sprawie I CSK 181/09).

Art. 172 § 1 k.c. stanowi, że posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie). Stosownie do paragrafu 2 cytowanego przepisu, po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Przytoczona wyżej treść artykułu 172 k.c. została wprowadzona do porządku prawnego z dniem 1 października 1990 r. na mocy ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (D.U. z 1990 Nr 55, poz., 321). Wcześniej przepisy prawa przewidywały krótsze terminy zasiedzenia, wynoszące 10 lat dla posiadaczy w dobrej wierze i 20 lat dla posiadaczy w złej wierze. Ustawa z dnia 28 lipca 1990 r., zmieniając długość okresu zasiedzenia, wprowadziła również przepis przejściowy, a mianowicie art. 9, zgodnie z którym do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Zatem do przypadków zasiedzenia, które nastąpiło przed wejściem w życie ustawy nowelizującej (1 X 1990 r.) będą miały zastosowanie 10-letnie i 20-letnie okresy posiadania, przewidziane w art. 172 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed tą datą (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 września 1993 r. II CRN 89/93).

Z kolei art. 176 § 1 k.c. stanowi, że jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika. Jeżeli jednak poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie nieruchomości w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem posiadania obecnego posiadacza wynosi przynajmniej 30 lat (do dnia 31 września 1990 r. co najmniej 20 lat).

W rozpoznawanej w sprawie zgromadzony materiał dowodowy, a przede wszystkim dokumenty dotyczące elektryfikacji wsi M. oraz opinia biegłego sądowego wykazały, że linie zostały wybudowane:

- na działce numer (...) - linia WN 110 kV relacji L. – G., w 1988 r., linia SN 15 kV L.- (...) w 1972 r., linia n/n 0,4 kV ze stacji M. W., nr L-221 obwód 02, która to linia zasila gospodarstwo rolne wnioskodawczyni H. B. (2), została wybudowana w latach 50-tych;
- na działce (...) - linia SN 15 kV relacji L.- (...) w 1955 r., linia SN 15 kV L. – P. w 1958 r., linia SN 15 kV relacji L. Obiekt 1 (poczta), została zmodernizowana w 1983 r. poprzez przesunięcie o 15 m; linia SN 15 kV relacji (...) w 1972 r., linia SN 15 kV (...) w roku 1968;
- na działce (...) - linia SN 15 kV relacji (...) L. – P. w 1974 r., linia SN 15 kV relacji L. – J. linia główna w 1974 r. , linia SN 15 kV relacji L. – D. w 1975 r., linia SN 15 kV relacji (...) linia główna w 1975 r., modernizowana w 1980 r., ale bez zmiany przebiegu jej trasy.

Istotnym jest, że najpóźniej z tą datą poprzednik prawny uczestnika przystąpił do ich eksploatacji. Od chwili gdy zostały wybudowane były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem i remontowane przez zakład energetyczny.

W postanowieniu z dnia 09 lutego 2012 roku, III CZP 93/11 Sąd Najwyższy stwierdził, że „osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r. miała status państwowej osoby prawnej i nie mogła nabyć (też w wyniku zasiedzenia) własności nieruchomości Skarbu Państwa, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po tej dacie zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa przed dniem 1 lutego 1989 r., jeżeli w tym czasie nastąpiło przeniesienie posiadania”. W kwestii zaliczenia okresu posiadania do biegu zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu pod warunkiem przeniesienia posiadania w rozumieniu przepisu art. 352 k.c. wypowiedział się kilkakrotnie Sąd Najwyższy, m.in. w postanowieniu z 9 lutego 2012 r. III CZP 93/11.

Z ustaleń w niniejszej sprawie wynika, że wraz z przekształceniami i następstwem prawnym następowało przejęcie majątku ruchomego i nieruchomego, a zatem powołując się na cyt. wyżej orzecznictwo uczestnik mógł doliczyć do okresu biegu zasiedzenia służebności okres posiadania służebności przez swoich poprzedników prawnych. Budując linię energetyczną i dokonując późniejszych przeglądów i modernizacji linii energetycznej uczestnik przejawiał tym samym wykonywanie działań w sferze posiadacza służebności przesyłu.

Kolejną kwestią wymagającą rozważenia jest istnienie dobrej wiary po stronie uczestnika i jego poprzedników prawnych.

Art. 7 k.c. ustanawia domniemanie dobrej w tych sytuacjach, w których ustawa uzależnia wystąpienie skutków prawnych od złej lub dobrej wiary. Rolą wnioskodawczyni było zatem wykazanie, że uczestnik i poprzednicy prawni działali w złej wierze, tj. wiedzieli, że nie przysługuje im służebność gruntowa lub ich niewiedza na ten temat była nieusprawiedliwiona. Wnioskodawczyni nie przedstawiła żadnych dowodów na tę okoliczność tym samym, w ocenie Sądu, nie obaliła domniemania wynikającego z art. 7 k.c. Istotnym jest, że dokumentacja przedłożona przez uczestnika postępowania, tj. pełen materiał dokumentujący proces elektryfikacji wsi M., wykazuje, że przedsiębiorstwo dokonujące elektryfikacji podejmowało czynności zmierzające do uzyskania zgody właścicieli nieruchomości na posadowienie linii i słupów (co miało istotne znaczenie w przypadku działki numer (...), która gdy budowano urządzenia energetyczne nie stanowiła własność Skarbu Państwa lecz osoby fizycznej). Urządzenia te zostały wybudowane na podstawie decyzji, po konsultacji z zainteresowanymi. Sąd wziął pod uwagę okoliczność, iż obejmując w posiadanie infrastrukturę elektroenergetyczną zbudowaną na przedmiotowych działkach uczestnik niewątpliwie działał zgodnie z obowiązującym wówczas prawem, albowiem dostarczanie przez państwowe przedsiębiorstwa energetyczne energii elektrycznej oraz budowa i konserwacja urządzeń do tego służących było wykonywane w ramach działalności gospodarczej państwa (tak SN m.in. w orzeczeniach z dnia 8.01.2009 r. I CSK 265/08, post. SN z 17.12.2008 r. I CSK 171/08).

Jeśli więc od w/w dat sieć elektroenergetyczna jest wykorzystywana przez uczestnika postępowania i przebiega nad działkami stanowiącymi własność wnioskodawczyni, to w ocenie sądu uczestnik wykazał posiadanie przez okres co najmniej 20 lat w dobrej wierze.

Mając powyższe na uwadze, skoro podniesiony przez uczestnika zarzut zasiedzenia służebności jest zasadny, na podstawie wskazanych wyżej przepisów wniosek o ustanowienie służebności przesyłu należało oddalić.

Na marginesie należy zaznaczyć, że w przypadku zasadności zarzutu zasiedzenia niecelowe było zlecenie kolejnych opinii biegłym sądowym, co prowadziłoby jedynie do nieuzasadnionego wzrostu kosztów sądowych. Z tych względów Sąd oddalił pozostałe wnioski dowodowe wnioskodawczyni.

Przechodząc do rozważań na temat kosztów postępowania należy wskazać, że przepis art. 520 § 3 k.p.c. jest wyjątkiem od ogólnej zasady, że koszty postępowania nieprocesowego uczestnicy ponoszą stosownie do swojego udziału w sprawie. Stanowi on, że jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumienne lub oczywiście niewłaściwie. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 grudnia 2012 r. sygn. I CZ 148/12 sprzeczność interesów pomiędzy

uczestnikami, w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 KPC, występuje wtedy, gdy postanowienie kończące postępowanie w sprawie wywiera wpływ dla jednych zainteresowanych na zwiększenie, a dla innych na zmniejszenie ich praw. Z kolei w postanowieniu z dnia 26 lipca 2012 r. w sprawie I CZ 86/12 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że stworzenie katalogu spraw, w których interesy uczestników są sprzeczne nie jest możliwe, nie powinno jednak budzić sprzeciwu stwierdzenie, że w postępowaniu nieprocesowym są rozpoznawane sprawy, w których interesy uczestników zazwyczaj są sprzeczne oraz, że do tej kategorii zaliczają się sprawy o stwierdzenie nabycia własności rzeczy przez zasiedzenie. Sprzeczność co do wyniku sprawy oczekiwanego przez wnioskodawcę i uczestnika postępowania jest wyraźna (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r. III CZ 46/10, OSNC 2011/7-8/88). Podzielając ten pogląd i uznając, że ma on zastosowanie również w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu, wskazać należy, że w rozpoznawanej sprawie interesy wnioskodawczyni i uczestnika były sprzeczne, o ile bowiem wnioskodawczyni domagała się ustanowienia służebności, to uczestnik jednoznacznie i konsekwentnie wnosił o oddalenie wniosku. W tej sytuacji podstawą rozstrzygnięcia o kosztach powinien być art. 520 § 3 k.p.c.

W niniejszej sprawie Sąd na wniosek H. B. (1) na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania jej kosztami postępowania poniesionymi przez uczestnika. Przepis art. 102 k.p.c. nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi a podstawę do jego zastosowania stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegranej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, niesprawiedliwe. Do kręgu tych okoliczności mogą należeć fakty związane z samym postępowaniem jak i leżące poza nim, a dotyczące sytuacji życiowej, stanu majątkowego stron, które powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Sąd wziął pod uwagę sytuację majątkową wnioskodawczyni- jej miesięczne dochody oraz jej obecną sytuację osobistą. Wnioskodawczyni zeznała, że jej sytuacja uległa znacznemu pogorszeniu od dnia złożenia wniosku w niniejszej sprawie, a mianowicie z powodu choroby brata, z którym wspólnie prowadziła gospodarstwo rolne, obecnie zmuszona była sprzedać wszystkie krowy, które były głównym źródłem jej utrzymania. Obecnie żyje jedynie z renty brata oraz dorywczych dochodów z pracy w gospodarstwie. Sąd też wziął pod uwagę, że wnioskodawczyni składając wniosek była przekonana o jego słuszności. Nie mogła samoistnie zweryfikować podnoszonego przez uczestnika zarzutu zasiedzenia, albowiem przed wszczęciem sprawy nie dysponowała stosowną dokumentacją dotyczącą posiadania urządzeń elektroenergetycznych na jej nieruchomościach. Należało mieć również na względzie ilość tych urządzeń, które niewątpliwie wpływają na zakres możliwości korzystania z tych nieruchomości.

Natomiast w zakresie wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa odstąpił od obciążania wnioskodawczyni obowiązkiem zwrotu tych wydatków- zgodnie z dyspozycją art. 113 ustawy o kosztach sądowych w zw. z art. 83 ust. 2 w/w ustawy, biorąc również pod uwagę jej sytuację majątkową oraz osobistą opisaną powyżej.

W ocenie Sądu, obciążanie wnioskodawczyni kosztami postępowania oraz wydatkami byłoby w niniejszej sprawie sprzeczne z zasadami słuszności.

SSR Agnieszka Pręcerek